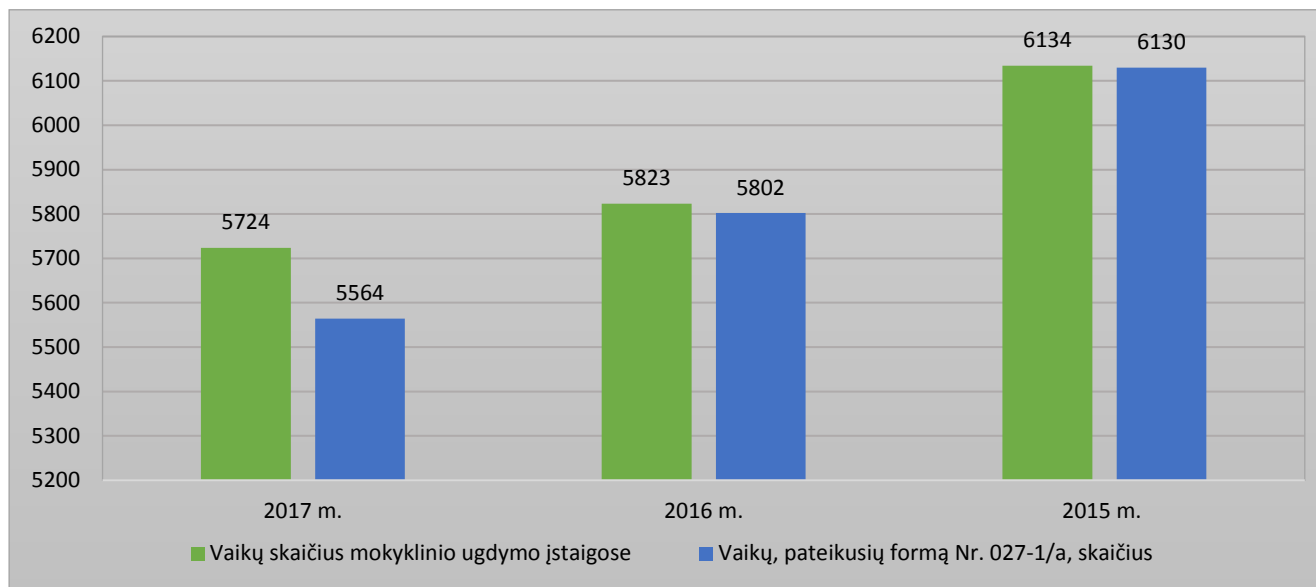

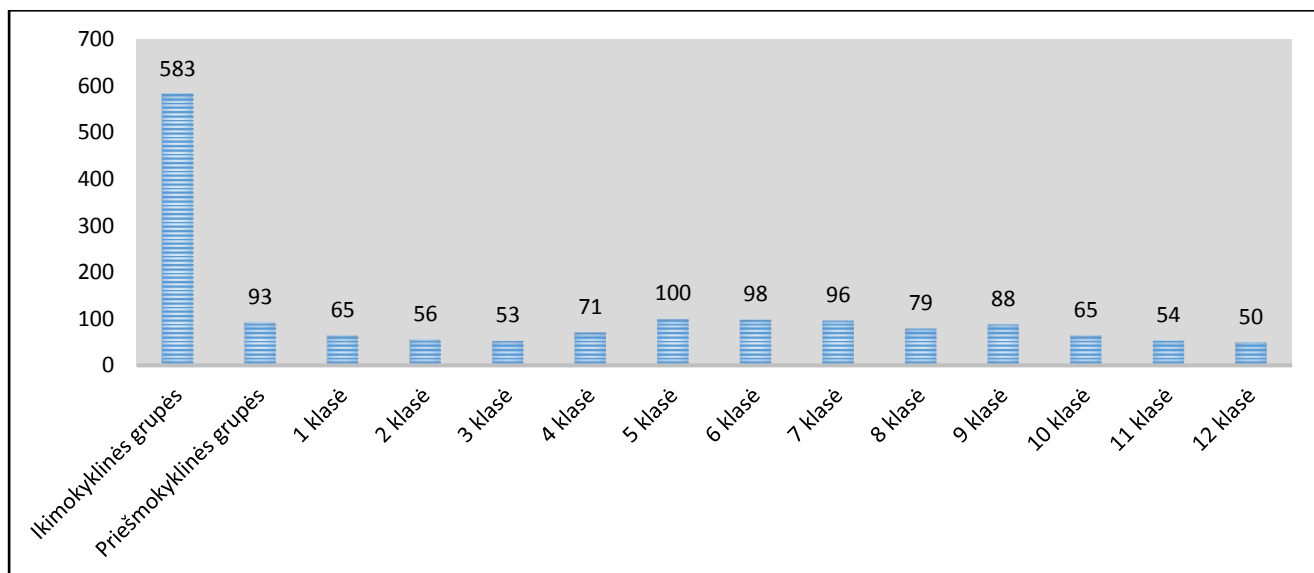
VAIKŲ DANTŲ IR ŽANDIKAULIŲ BŪKLĖS VERTINIMAS 2017 m.

Vilkaviškio rajono savivaldybėje (toliau Vilkaviškio r. sav.) 2017 m. bendras vaikų skaičius švietimo įstaigose yra 5724, o vaikų pateikusių sveikatos pažymėjimus (Nr.027-1/a forma) su užpildyta odontologo dalimi – 5564, kas sudaro 97,2 proc. Lyginant vaikų skaičių švietimo įstaigose ir vaikų, pateikusių sveikatos pažymėjimus 2015 m. ir 2016 m., matyti, kad mokinių skaičius mūsų rajone ženkliai sumažėjo. Vilkaviškio r. sav. 2015 m. bendras vaikų skaičius švietimo įstaigose buvo 6134, o 2016 m. – 5823. Vaikų, pateikusių formas Nr. 027-1/a, skaičius 2015 m. – 6130, 2016 m. – 5802 (1 pav.).

1 pav. Vilkaviškio r. sav. vaikų skaičius švietimo įstaigose ir vaikų skaičius, pateikusių sveikatos pažymėjimus (Nr. 027-1/a formas).

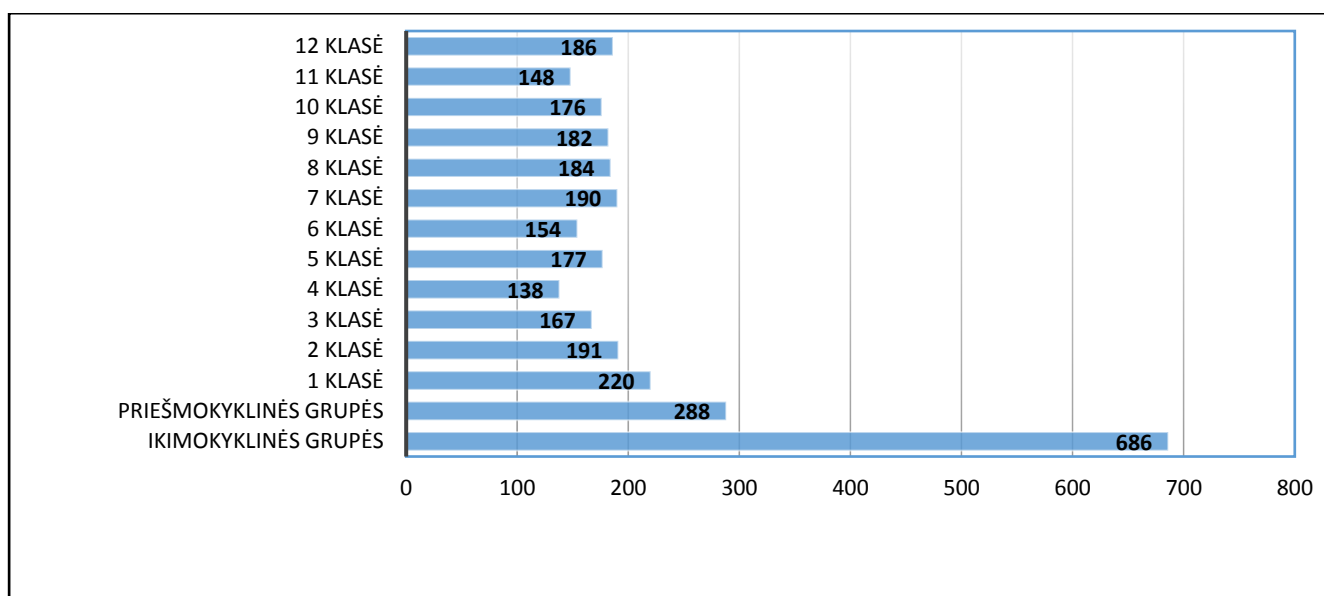
Vaikų, neturinčių ėduonies pažeistų, plombuotų ir išrautų dantų, skaičius didžiausias ikimokyklinėje grupėje – 583 (68,19 proc.). Šioje amžiaus grupėje ugdytinių dantys yra sveikiausi. Ugdytinių, esančių priešmokyklinėje grupėje, skaičius su sveikais dantimis yra gerokai mažesnis, lyginant su ikimokyklinukų grupe – 93. Vyresnėse klasėse, vaikų neturinčių problemų su dantimis, nedaug. 12 klasės vaikų tik 50 – 15,67 proc., 11 klasės – 54 (18,49 proc.), 10 klasės – 65 (16,41 proc.) (2 pav.).

2 pav. Vaikų, neturinčių ėduonies pažeistų, plombuotų ir išrautų dantų skaičius Vilkaviškio r. sav. švietimo įstaigose.

Netaisyklingas sąkandis (netaisyklingas sukandimas) arba sąkandžio anomalija yra nukrypimas nuo taisyklingo sąkandžio normų. Netaisyklingas sąkandis gali būti nulemtas genetiškai arba atsiradęs vaikystėje. Iki 40 proc. atvejų susiformavę dėl prastos pieninių dantų priežiūros ir vaikystės įpročio nusiramimui ką nors čiulpti (pvz., nykštį). Netaisyklingas kvėpavimas - per burną, vaikystėje, besiformuojant žandikauliams, taip pat turi didelės įtakos. Kreivi dantys gali trukdyti kramtyti, valantis pasiekti dantų sienelės, aiškiai kalbėti ar atlikti žandikaulio funkcijas.

Iš viso 2017 m. Vilkaviškio r. sav. švietimo įstaigose vaikų neturinčių sąkandžio patologijos užregistruota 3087 t. y. 55,48 proc. visų mokinių. Daugiausia ugdytinių, neturinčių sąkandžio patologijos, yra ikimokyklinėje grupėje – 686 (80,23 proc.) ir priešmokyklinėje grupėje – 288 (77,21 proc.). Mažiausias skaičius vaikų, neturinčių sąkandžio patologijos, yra 4 klasės vaikų amžiaus grupėje – 138 (39,09 proc.) (3 pav.).

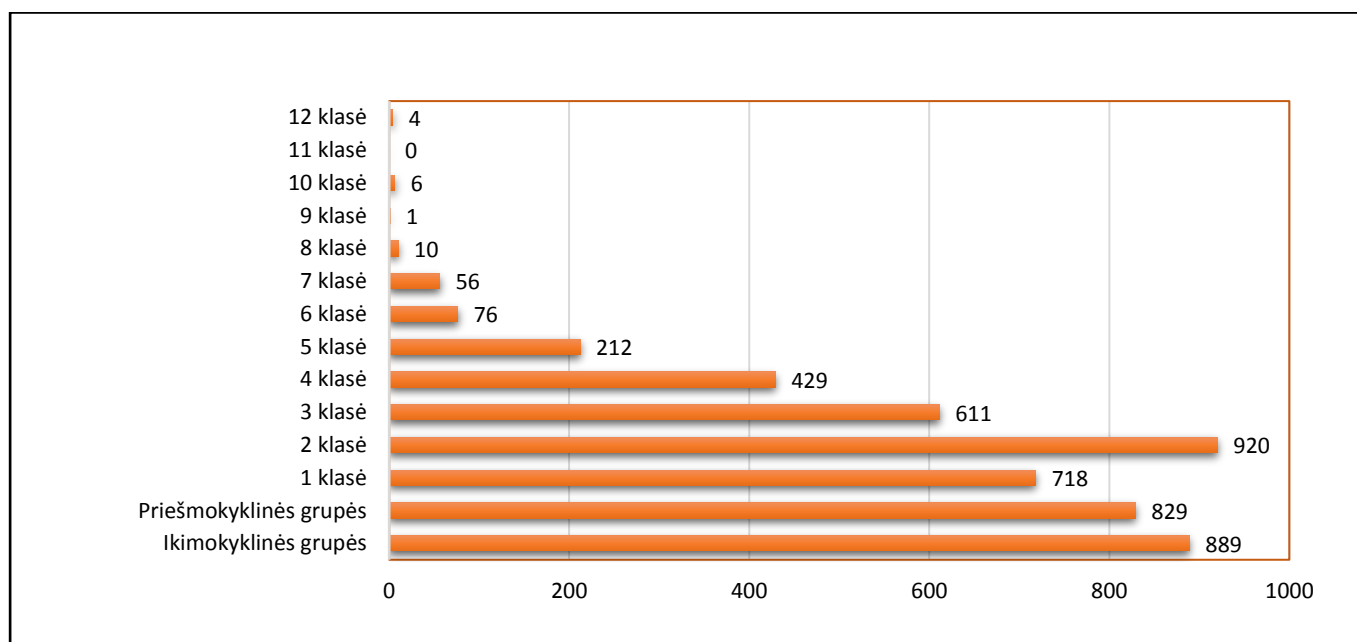

3 pav. Vilkaviškio r. sav. vaikų, lankančių švietimo įstaigas ir neturinčių sąkandžio patologijos, skaičius

Vilkaviškio r. sav. vaikų, lankančių švietimo įstaigas, turinčių žandikaulių patologiją skaičius 2017 m. yra 981, mokinių turinčių pavienių dantų sąkandžio patologiją – 1490. 2016 m. vaikų, lankančių švietimo įstaigas ir turinčių žandikaulių problemų, buvo 1002, o turinčių pavienių dantų sąkandžio problemų – 1405. Iš duomenų matyti, kad 2017 m. vaikų, lankančių Vilkaviškio r. sav. švietimo įstaigas ir turinčių žandikaulių patologijų, skaičius nežymiai sumažėjo, o vaikų su pavienių dantų sąkandžio problemomis – stipriai išaugo.

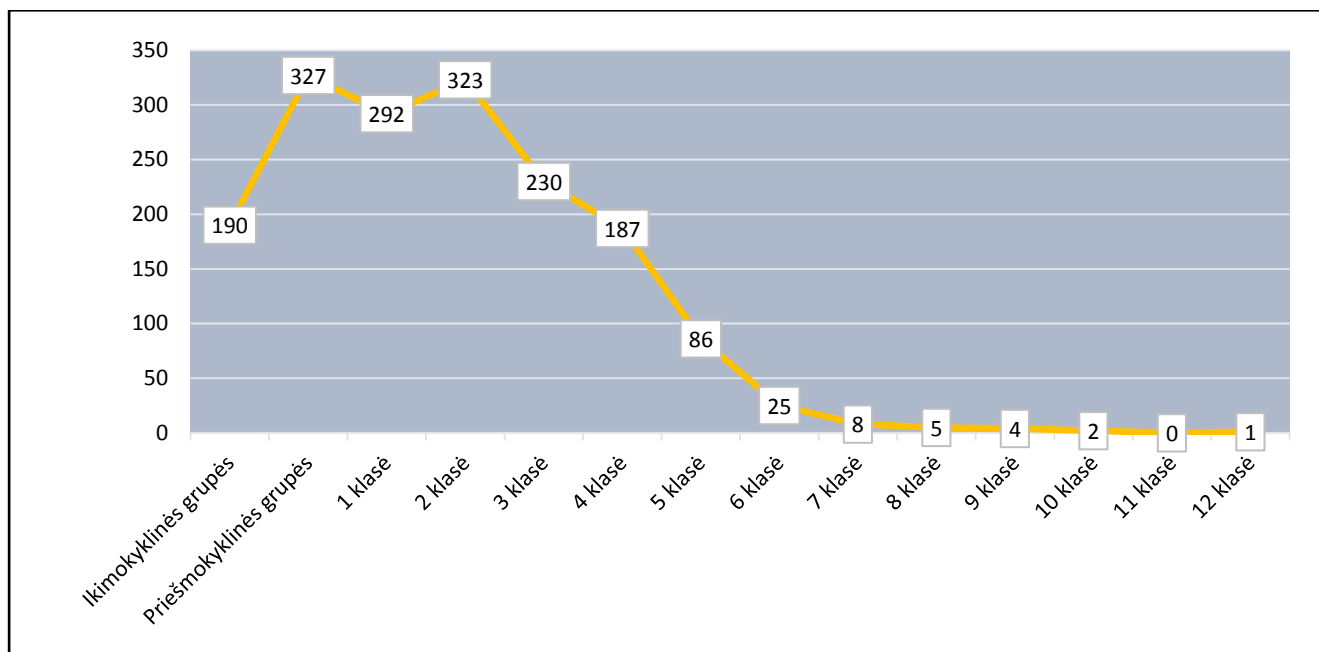
Žmogaus dantys kinta. Šis reiškinys yra susijęs su mitybos struktūros ir veido kaulų augimo pokyčiais. Paprastai nuo 6-8 mėnesio kūdikiams ima dygti pieniniai dantys. Sudyę pieniniai dantys išlieka 5 metus. Pieniniai dantys genda greičiau nei nuolatiniai ir tai lemia jų anatomiją. Pieniniai dantys svarbūs, nes jie dantų lankuose laiko vietą nuolatiniams dantims.

Dantų ėduonis yra opi problema tiek suaugusiems tiek vaikams. Negydomas ėduonis laikui bėgant vis didėja, pažeidžia kietąjį danties paviršių ir galiausiai virsta skylute. Didžiausias vaikų, turinčių pažeistų ėduonies pieninių dantų, skaičius 2017 m. yra 920 (2 klasė). Iš viso 2017 m. Vilkaviškio r. sav. švietimo įstaigose vaikų, turinčių pažeistų ėduonies pieninių dantų, užregistruota 4761 (4 pav.).

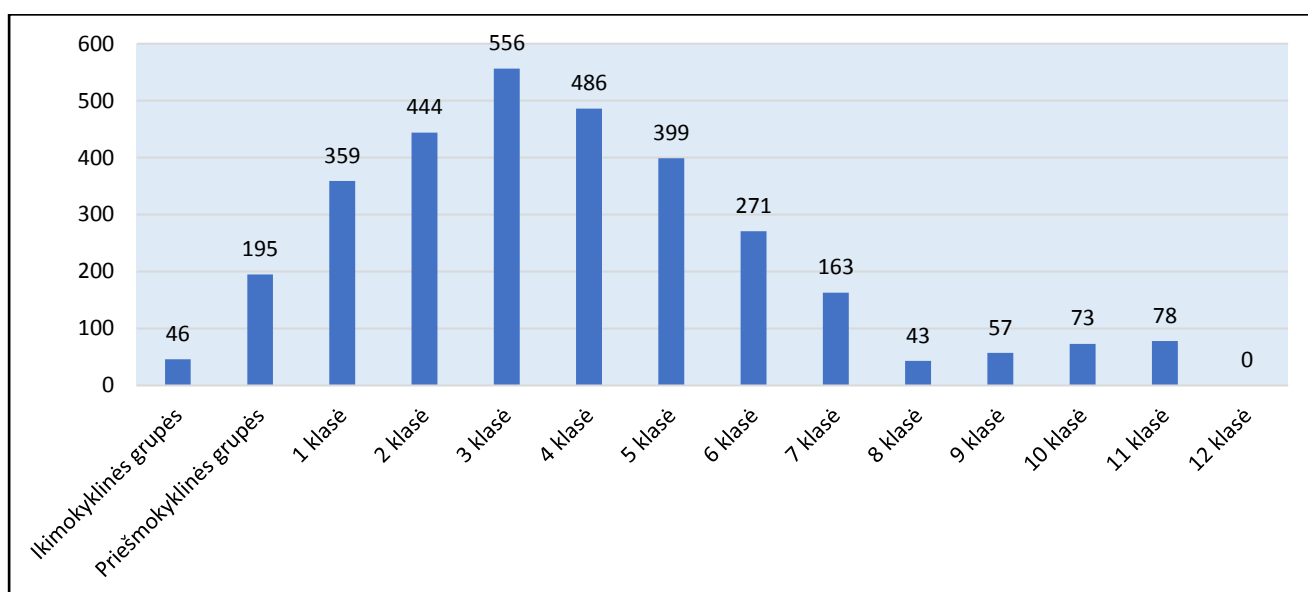
4 pav. Vilkaviškio r. sav. mokinių pieninių dantų skaičius, kurie pažeisti ėduonies 2017 m.

Vaikų, kuriems buvo plombuoti pieniniai dantys, didžiausias skaičius yra priešmokyklinėje grupėje – 327 ir 2 klasėje – 323. Iš viso Vilkaviškio r. sav. plombuotų pieninių dantų 2017 m. – 1680 ugdymo įstaigose besimokančių vaikų, kurie pateikė vaiko sveikatos pažymėjimus (027-1/a forma) su užpildyta odontologo dalimi (5 pav.). Palyginimui, 2016 m. vaikų, besimokančių švietimo įstaigose su plombuotais pieniniais dantimis, daugiausia buvo 1 klasėje – 274. Iš viso 2016 m. Vilkaviškio r. sav. ugdymo įstaigose besimokančių vaikų skaičius su plombuotais dantimis buvo 1500, tai 180 vaikų mažiau nei 2017 m.

5 pav. Vilkaviškio r. sav. plombuotų pieninių dantų skaičius mokinių tarpe 2017 m.

Didžiausias išrautų pieninių dantų skaičius 2017 m. yra 556 (3 klasė), tai 268 mažiau nei 2016 m. Iš viso Vilkaviškio r. sav. švietimo įstaigose patikrintų vaikų išrautų pieninių dantų skaičius 2016 m. buvo 3170 (6 pav.).

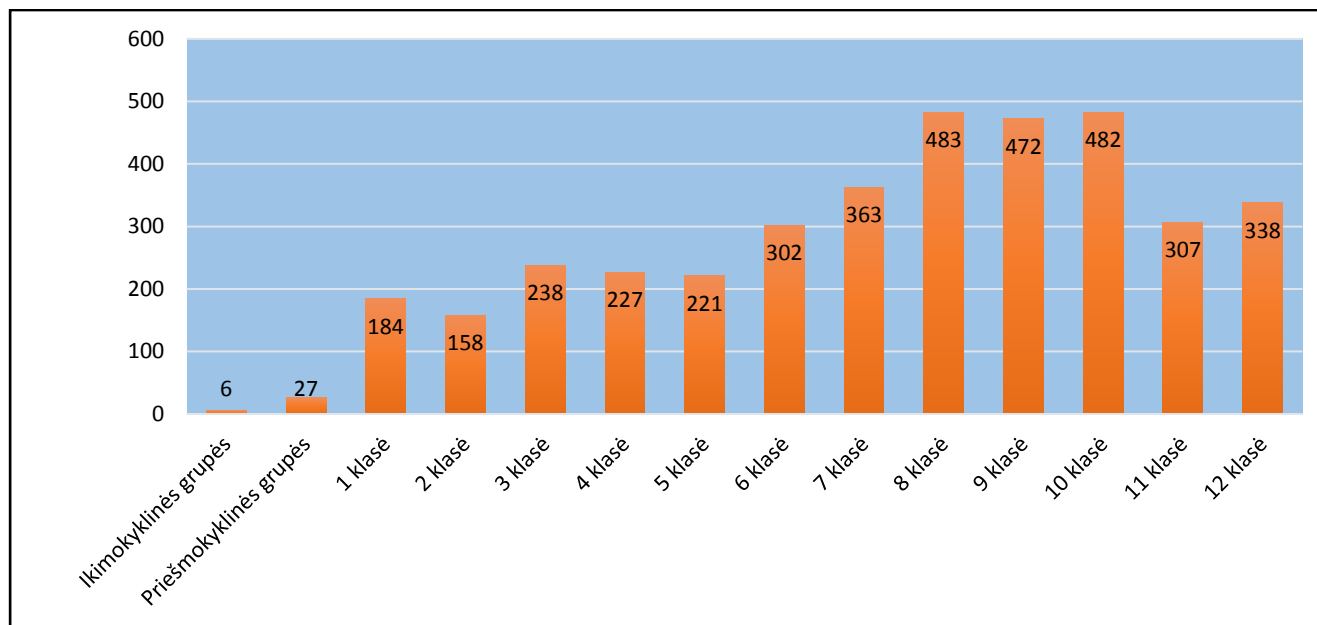

6 pav. Vilkaviškio r. sav. išrautų pieninių dantų skaičius švietimo įstaigose besimokančių vaikų tarpe 2017 m.

Apie penktuosius-šeštuosius metus ima klibėti pieniniai apatinio žandikaulio centriniai kandžiai, juos pakeičia nuolatiniai dantys, taip pat dygsta pirmieji nuolatiniai krūminiai dantys – taip ima formuotis mišrus sąkandis. Apie tryliktuosius metus susiformuoja nuolatinių dantų sąkandis. Šiais laikotarpiais būtina ideali asmeninė burnos higiena, ypač krūminių dantų srityse, nes ką tik išdygę nuolatiniai krūminiai dantys nepilnai mineralizuoti ir žymiai lengviau pažeidžiami ėduonies. Apie 10

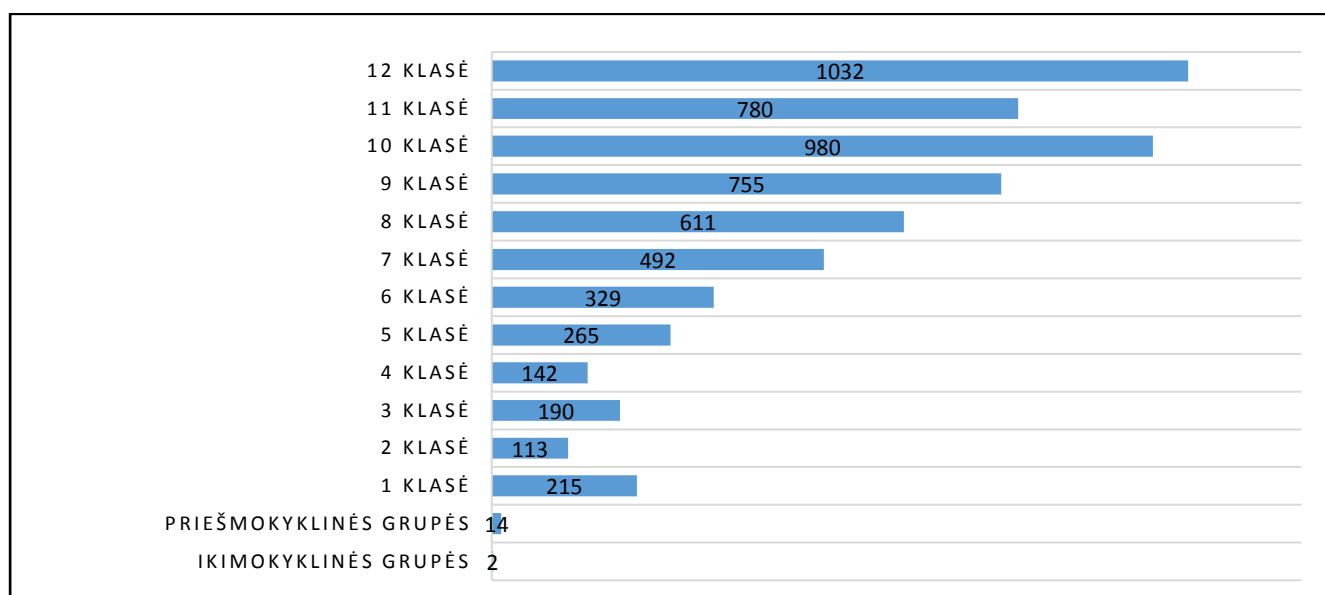
gyvenimo metus pradeda kristi likusieji pieniniai dantys. Jų vietą pakeičia nuolatiniai kapliai, antrieji krūminiai dantys bei iltys. Susiformuoja nuolatinis sąkandis, kuris išlieka visą likusį gyvenimą.

Didžiausias vaikų, turinčių pažeistų ėduonies nuolatinių dantų skaičius 2017 m. fiksuotas 8 (483) ir 10 (482) klasėse (7 pav.). Iš viso Vilkaviškio r. sav. švietimo įstaigose mokinių tarpe pažeistų ėduonies nuolatinių dantų skaičius 2017 m. yra 3808 t. y. 318 mažiau negu 2016 m. Šie rezultatai džiuginantys. Galime teigti, kad vis daugiau vaikų geriau prižiūri savo dantis, labiau domisi burnos higiena.

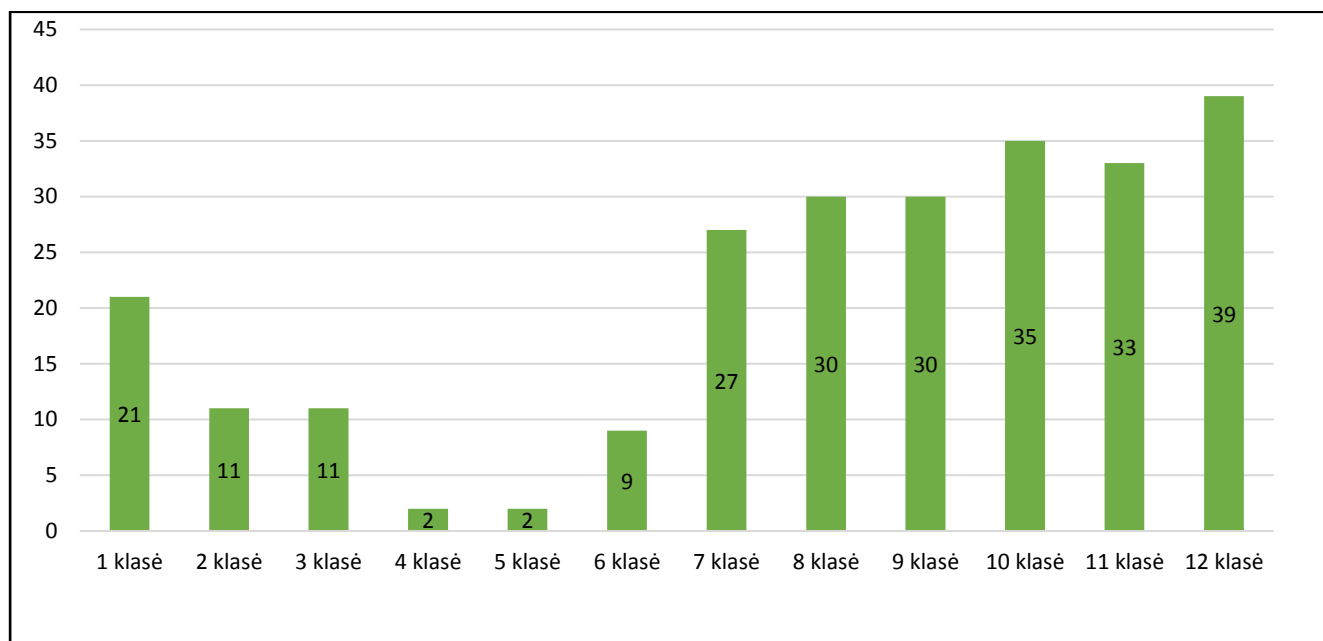
7 pav. Vilkaviškio r. sav. pažeistų ėduonies nuolatinių dantų skaičius mokinių tarpe 2017 m.

Didžiausiais nuolatinių plombuotų dantų skaičius vaikų tarpe 2017 m. yra 1032 (12 klasė). Iš viso Vilkaviškio r. sav. švietimo įstaigose mokinių tarpe užplombuotų dantų skaičius 2017 m. yra 5920 (8 pav.), o 2016 m. buvo 5939. Iš šių duomenų matyti, kad situacija Vilkaviškio r. sav. dėl nuolatinių dantų plombavimo išlieka ta pati.

8 pav. Vilkaviškio r. sav. nuolatinių plombuotų dantų skaičius švietimo įstaigose besimokančių vaikų tarpe 2017m.

Iš viso Vilkaviškio r. sav. švietimo įstaigose besimokančių vaikų tarpe išrautų nuolatinių dantų skaičius 2017 m. yra 250. Didžiausias Vilkaviškio r. sav. švietimo įstaigose, mokinių tarpe, išrautų nuolatinių dantų skaičius - 39 – 12 klasė (9 pav.).

9 pav. Vilkaviškio r. sav. išrautų nuolatinių dantų skaičius švietimo įstaigose vaikų tarpe 2017 m.

Dantų ėduonies intensyvumo indeksas (KPI) – dantų ėduonies intensyvumo rodiklis, išreiškiamas ėduonies pažeistų (kariozinių, plombuotų ir išrautų) dantų skaičiumi, tenkančiu vienam asmeniui. 2017 m. Vilkaviškio r. sav. mokinių dantų ėduonies intensyvumo indeksas yra apie 1,79. 2017 m. aukštas mokinių dantų ėduonies intensyvumo indeksas buvo 8–12 klasių mokinių (svyravo nuo 3,03 iki 4,42). Remiantis stebėsenos duomenimis, 2016 m. Vilkaviškio r. sav. mokinių KPI buvo žemas – 1,04.

Sveika burnos ertmė užtikrina ne tik gyvenimo kokybę, bet ir apsaugo mus nuo daugelio ligų. Statistika teigia, jog tarp Lietuvos gyventojų labiausiai paplitusios dantų ir burnos ligos, jomis serga net 98 proc. visų mūsų šalies gyventojų. Norint turėti sveikus ir gražius dantis, vien po maisto valgymo kramtyti gumą tikrai neužtenka. Dantų priežiūra yra gerokai sudėtingesnė nei galima įsivaizduoti. Dantų valymas turi būti toks pats natūralus įprotis kaip ir pusryčių ar pietų valgymas.

Visuomenės sveikatos specialistė Edita Jankienė